

Posamezna

Naročnina listu: ... po leta 30 din., četrta leta 16 din. Izven Jugoslavije: Celo leto 120 din. Inzerati ali oznanila se vrščunajo po dogovoru; pri večkratnem inzeriranju primeren popust. Upravništvo sprejema naročnino, inzerate in reklamacije. Telefon interurban št. 113.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poština plačana v gotovini.

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5 Z uredništvom se more govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure. Rokopis se ne vrača. Nezaprte reklamacije so pošlaine proste. Telefon interurban št. 113.

74. številka.

Maribor, dne 4. julija 1928.

Letnik XV.

J. Vesenjaki:

Ne pozabimo!

Pri razpravi o povišanju direktnih davkov se nam je nudila prva stvarna prilika, da izpregovorimo tudi o vrednostnih papirjih bivše avstro-ogrške države in o priznalicah za 20 odstot. odtegljaj pri izmenjavi denarja.

Ko je namreč finančni minister Stojadinovič v zakonu o proračunskih dvanajstinah za mesec julij, avgust in september predlagal, da se povišajo vsi direktni davki, posebej pa še zemljiški davek, so se nekateri kmetijski zastopniki iz srbske radikalne stranke začeli upirati. Končno je časopisje prineslo vest, da so se gospodje v radikalnem klubu pobotali na ta način, da bodo srbski kmetje in plačevalci zemljiškega davka plačali lahko polovico novih 500 odstot. doklad v obrestnih bonih, ki jih dobijo od države za vojno odškodnino.

Tu je bila prilika, da prečani ali prebivalci iz bivših avstro-ogrskih pokrajin izpregovorimo jasno in odločno besedo. Žal, da cela vrsta v parlamentu navzočih zastopnikov iz teh krajev ni razumela trenutka ali pa ni hotela in ni znala čuvati interesov svojih volilcev.

Jugoslovanski klub je vestno uporabil priliko in lahko bi v svojem prizadevanju uspel, ako bi imeli drugi smisel in srce za to. Toda le Jugoslovanski muslimanski klub je bil enakih nazorov ter je podpiral nas, drugi so se ali sramotno in brezvestno skrili ali pa naravnost glasovali proti nam.

Kaj smo hoteli?

Ker bodo plačevali srbski plačevalci zemljiškega davka po zgoraj imenovanem dogovoru, ki se je izvršil med razpravo v rad. klubu, le polovico v gotovini in polovico v bonih, smo člani Jugoslovanskega kluba zahtevali takoj v smislu pravilnika novo sejo fin. odbora ter predložili sledeči predlog:

«Davkoplačevalci iz krajev bivše avstro-ogrške monarhije, ki imajo po členu 15 zakona o dvanajstinah plačati zemljiški davek in osebno-dohodninski davek, morejo plačati te doklade z obrestnimi kuponi vojnih posojil bivše države, s kuponi predvojnih državnih obveznic in s priznalicami, katere so dobili ob priliki izmenjave novčanic ter z obrestmi teh priznalic, ki so jim zajamčene po finančnih zakonih iz leta 1920-21, 1921-22 in 1922-23.

Do tega predloga, ki sem ga stavil v imenu kluba, smo bili popolnoma upravičeni in predlog je globoko utemeljen v naših pravnih odnošajih in v naših ekonomskih razmerah.

Povrh pa smo hoteli s tem predlogom povdariti, da imamo tudi mi imovino v vrednostnih papirjih, na katere pa hočejo v Beogradu čisto pozabiti, česar pa mi nikdar in nikoli ne priznamo in ne dopustimo.

Seveda se je dvignilo par govornikov od nasprotne strani, ki so plitko in medlo pogrevali stare fraze o vojni škodi, o kanonih, ki so se kupili za naš denar in celo vrsto tistih praznih besed so govorili ljudje, ki ne poznajo stvari! Finančni minister je bil previdnejši in je suhoparno izjavil, da našega predloga ne more sprejeti v prvi vrsti zaradi tega ne, ker rabi za pokritje svojih izdatkov denar in ne kupone.

Naša utemeljitev.

1. Res je, da rabi fin. minister denar in sicer več denarja, kakor dosedaj, toda krivično napram našim davkoplačevalcem je, ako srbski del zamore vsaj polovico plačati v kuponih, naš pa vse v gotovini. To je zopet nedopustna dvojna mera.

2. Naša vojna posojila predstavljajo ravno tako del našega narodnega premoženja, kakor odškodninske priznalice in kuponi srbijanskih kmetov. Oboji namreč predstavljajo obvezo za odvzeto premoženje, oboji slone na zakoniti podlagi. Ako se sedaj iz državnih sredstev plačujejo in v plačilo sprejemajo pač kuponi, ki jih ima srbski davkoplačevalec, ni to nič drugega, kakor nov slučaj nejednakega ravnanja s premoženjem naših državljanov.

3. Ne naglašamo posebej dejstva, da so bila vojna posojila po ogromni množini izsiljena, odnosno brez volje in vednosti lastnikov podpisana. Tako je bilo posebej s takoimenovanim pupilarno-varnim denarjem, tako tudi z vlogami pri mestnih hranilnicah in drugih denarnih zavodih.

4. Predvojne vrednostne papirje bivše države smo itak dolžni prevzeti in obrestovati, sramota za našo administracijo je le, da že te zadeve nismo spravili v red.

5. Več kot čudno pa je, ako se ne izvršujejo v naši novi države naši lastni zakoni. Po finančnih zakonih, ki sem jih omenjal v predlogu, torej v finančnih zakonih zadnjih treh proračunskih let nam je po zakonu zajamčeno, kako se izplačuje, obrestuje in amortizira teh nesrečnih 20 odstot., toda niti obljube, niti zakon se pri nas ne izvršuje, ko gre za varstvo naših gospodarskih interesov. Vsled tega najbolj trpi ugled države same.

Naše načelno stališče

v vseh teh zadevah je lahko, samoumevno, logično in utemeljeno v zakonih, v pravnih nazorih o varstvu svojine državljanov, utemeljeno v ekonomskem-socialnem stanju prizadetih in končno tudi v naših nazorih o prestižu pravne države in njenih nalog, kar delimo z vsemi, res kulturnimi narodi. To stališče pa zahteva:

1. Narodno imetje se mora čuvati, zakonske obveze se morajo brezpogojno držati in izvrševati!

2. Naših državljanov ne sme država pahnuti v bedo in nesrečo in to stori, ako ravna tako, kakor ravna do sedaj s papirji vojnih posojil, z raznimi predvojnimi državnimi in deželnimi vrednostnimi papirji in tudi s priznalicami o 20 odstot. odtegljajih pri izmenjavi denarja.

Od tega našega stališča mi ne moremo in nočemo odnehati in opustiti. Če se nam ni posrečilo izvojevati pravični in pametni stvari zmage sedaj, bojevali se bomo naprej. Upajmo, da se med tem streljajo tudi prazni kričarji, kateri nimajo vpogleda v ekonomsko življenje, v pravne odnošaje in sledijo le prazni frazi, pa ž njo rušijo zaupanje v državo, jemljejo ji ugled pri državljanih in izven države, ter vršijo največjo socialno krivico proti nečolžnim.

Menda mi ni treba povdarjati, da je čehoslovaška republika pač narodna in da so zavedni nacionalisti njeni voditelji in ustanovniki, a ti so znali presojati ta vprašanja ter jih reševati drugače, kakor se to vrši pri nas! Zakaj ta razlika?

Politični položaj.

Sklepi glavnega odbora Hrvatske republikanske seljaške stranke. V nedeljo je imel glavni odbor HRSS v Zagrebu svojo sejo o politični situaciji in o strankini organizaciji. Sprejeli so se sklepi, ki zavračajo vsako provokacijo ter naročajo organizacijam, naj ne nasedejo sleparjem, ki bi se izdajali za kake tajne odposlanke stranke, ker stranka teh ne pozna in hoče tudi vnaprej javno delovati. Glavni odbor se je na novo konstituiral, Radič je ostal predsednik in odobrila se je njegova izjava povodom prepovedi zagrebškega zborovanja. Radikali so poteptali sporazum, držali niso danih obljub in zato HRSS ni več dolžna prikrivati zagrebški protokol — Na popoldanskem sestanku je imel Radič govor o politiki. Izvajal je med drugim: Mi smo svojo organizacijo okrepili in končali vse priprave za volitve. Naj izve Beograd, da z današnjim dnem končamo vse tudi v podrobnostih. Ako bi bile volitve razpisane danes, lahko že jutri damo tiskate kandidatne liste. Izvršili smo volilno mobilizacijo. To je naš odgovor na vojno napoved iz Beograda. Vse priprave so končane ne samo za Hrvatsko in Slavonijo, ampak tudi za Vojvodino, Bosno, Hercegovino in Dalmacijo. Pri zadnjih volitvah smo nastopili v 17 volilnih okrožjih, sedaj bomo v 22, če bo treba pa še v večih okrožjih. Radičeva stranka bo za nemško seljaštvo izdala tudi nemški list, za srbsko pa srbskega v cirilici. Karkoli je svet napravil velikega in lepega, je napravil v imenu idej, — toda Pribečević ni ideja, ampak puškino kopito, a Pašič je živ umrl, ker je vse poteptal, kar je v mladosti zagovarjal in branil. «Mi pretrgamo vse vezi z beograjskimi oblastniki», pravi Radič, «a zato nas vežejo na srbski narod še tesnejše vezi.»

Poniževalni člen uradniškega zakona. Policajdemokrati so spravili v projekt uradniškega zakona člen, ki izključuje iz uradniške službe vsakega, ki ni pristaš vladajoče stranke. Radikali so ta pasus nekoliko omilili, poniževalna stran je pa še vedno ostala. Dotična točka bi se po radikalnem predlogu glasila: «Državni uslužbenec ne more biti oseba, ki javno izpoveduje načela proti obstoječi državnih oblik ali načela protipravne spremembe državnega reda.» — V imenu Jugoslov. kluba je povdarjal g. poslanec dr. Hohnjec, da hoče vlada izvršiti nečuvno nasilje nad državljanji, ki so se odločili, da služijo državi in narodu kot uradniki. Iz teh ljudi namerja vlada napraviti brezdušne stroje, katerim je strogo prepovedana vsaka beseda in misel proti načinu državne uprave. Vsako tako besedo lahko vlada izrabi kot akt proti državnih oblik in državnemu redu. Ta odredba je negacija načela o svobodi znanosti, ker zabranjuje vseučiliškim profesorjem tolmačenje državne oblike, ki ni monarhistična, in državnega reda, ki ni centralističen in kapitalističen. Vsaka znanstvena motivacija se bo tolmačila kot favoriziranje avtonomizma in republikanizma. Sedma točka § 4 znači trajno nevarnost za uradnike, ker obeha nad njihove glave Damoklejev meč denuncijantstva in klevet. Temu bo posebno izpostavljeno uradništvo slovenskega in hrvaškega naroda. Znano je in treba je priznati, da so ti uradniki najbolj kvalificirani, ki zvesto služijo državi in narodu, vendar pa so izpostavljeni sumničanju od gotove strani. Predložena osnova zakona bo nov in tra-

jen povod za tako sumničenje. Jugoslovanski klub odklanja tako zakonsko odredbo, ker zamenjava državne oblike, ki je nekaj slučajnega, z bistvom države in ker ščiti sedanji centralistični in kapitalistični državni red ter zahteva, da se ta točka sploh črta. Ker je bilo premalo radikalnih in demokratskih poslancev navzočih, je predsednik zaključil sejo brez glasovanja.

Maksimiranje državnih nastavljenec, železničarjev in penzionistov je obljubil fin. minister ukiniti. V predzadnji seji fin. odbora ob priliki razprave o dvanajstinah je naš poslanec Žebot predložil resolucijo, v kateri se finančni minister poziva, da ukine vsako maksimiranje državnih uslužbenec, železničarjev in penzionistov in da naj v bodočem fin. zakonu briše določbe glede maksimiranja. Finančni odbor je Žebotov predlog sprejel soglasno. Minister Stojadinovič ima sedaj besedo, da maksimiranje res tudi ukine in sicer z dnevom, ko stopi v veljavo nov proračun 1923-24.

V Srbiji bodo imeli dne 19. avgusta občinske volitve. Radikali in demokrati se pripravljajo z vso silo in vsemi sredstvi na volilni boj. Izgleda, da bodo radikali z nasiljem skušali pobiti nasprotnike, zemljoradnike in druge manjše stranke. Ob tej priliki se pričakuje, da se bo makedonski džemijet ločil od radikalov, ker hoče Pašič džemijet odstraniti od občinskih odborov. Za čas volilne agitacije misli vlada poslati skupščino domov.

Po svetu.

Nova bolgarska vlada na vse strani razpošilja poročila o miru in redu ter celo o zadovoljstvu v državi, v štirih mestih pa deluje preki sod s polno paro ter ima nalog, da v 24 urah dovrši «preiskave» ter izreka obsodbe. Vsi funkcionarji in zaupniki zemljoradniške stranke so zaprti in veliko število jih je že obsojenih na smrt in pomorjenih. Na mejah se bolgarske oblasti zajele in zaprle tudi komunističnega poslanca Kolarova, ko se je vračal iz Rusije, kjer je bival od zadnjega kongresa III. internacionale. Poslanec Kolarov je že na kongresu povdarjal, da bi morali komunisti ravno tako, kakor so skupno z zemljoradniki nastopali proti Wranglovcem, voditi skupno borbo proti meščanski reakciji za delavsko-kmetško vlado. Socijalpartijoti so pa vstopili v Cankov kabinet in ob strani krvnikov nad bolgarskim delovnim ljudstvom zasledujejo sedaj cilje svoje «demokracije.»

Anglija in reparacijsko vprašanje. Med vplivnimi člani angleške konservativne stranke in med zastopniki Nemčije se že vodijo važna pogajanja zaradi reparacij. Angleška vlada kot taka doslej pri teh razgovorih še ni udeležena, pripravlja se pa na odločilen korak v reparacijskem vprašanju. Če se Francija ne bi jasno izjavila in odgovorila na angleško spomenico, bo Anglija sama začela pogajanja z Nemčijo ob sodelovanju nevtralnih držav ter izjavila, da dela Francija na propadu cele Evrope.

Iz Rusije. Predsednik francoske trgovske delegacije Duvery je povodom svojega bivanja v Rimu izjavil novinarjem, da bo francoska vlada kmalu vzpostavila trgovske in politične vezi z rusko sovjetsko vlado. Po vesteh Reuterjeve agencije je bil patrijarh Tihon puščen na svobodo, ko je izjavil, da je res stal pod vplivom monarhističnih krogov, med katerimi se je kot visok dostojanstvenik pravoslavne cerkve gibal ves čas svojega življenja, da pa sedaj priznava novi ruski režim in da se ne bo spuščal v nobene zveze z njemu nasprotnimi elementi.

Slepomišenje.

Demokrati so šli v parlament brez določenega programa, brez delovnega smotra — na slepo srečo. Iz vsega njihovega sedanjega nastopanja se jasno vidi, da so bili trdno prepričani, da narodna skupščina in celokupna radikalna vlada ne bosta mogli obstojati brez njih. Radikali jih bodo morali prositi na kolenih odpuščanja, da so jih nekoč okrcali po prstih, in so bili demokrati ž njimi radi tega skregani. A ker se vse to ni zgodilo, so bili demokrati poparjeni. Ker bi se bili na vso moč radi spoprijaznili z radikali, ki imajo kaj dober, maslen kruhek, so si izmislili — slepomišenje. Zavezali so si oči z robcem, in sedaj tekajo po Beogradu in kličejo: Ujemi me, ujemi, če moreš! In če jih ulovi rarikelec, povesijo glavo lepo pridno in se pustijo božati. Pri tem pa prav mirno in nedolžno ugriznejo v maslen kruhek in vpijejo ponižno: Da, da — kakor hočeš bratec! — In če jih vprašaš, zakaj so storili tako, pa ti odgovorjajo: Saj nismo; nič ne vemo. Ničesar nismo videli, ker smo imeli oči zavezane in smo ravnokar igrali slepe miši!

To otroče slepomišenje se razločno vidi pri zadnjih sejah narodne skupščine. Sklepalo se je o dvanajstinah, o javnih zgradbah, o na novo uvedeni tlaki, ki je postavila Slovenijo za tisoč let nazaj. A pri vseh teh

razpravah so demokrati slepomišili. Slepe miši so bili, ko je poslanec Pušenjak kritiziral celokupno finančno politiko vlade; ko je poslanec Vesenjaj kazal srbijske palače, ki se dvigajo iz žuljev in težko prisluženih in pristradanih par prečanskih kulijev, ki jih vlada enostavno že leta izkorisca in izmozgava. Slepomišili so, ko je poslanec Brodar ostro govoril proti srednjeveški tlaki (kuluk jo imenujejo Turki in tudi Srbi; slednji najbrž radi tega, ker nikakor ne morejo pozabiti na kulturo, ki so se je naučili od Turkov) in proti izkoriščanju ljudstva in proti ščitenju mogočnih vebank. Toda skoro jim je padel robec z oči, ko so slišali, da je minister Uzunovič vseeno določil 4 milijone dinarjev za zgradbo cest v Sloveniji in to edino radi odločnega nastopa Jugoslovanskega kluba. V svojem slepomišenju pa so zaradi tega mislili demokrati, da so ujeli vendarle enkrat miško — Jugoslovanski klub in radikalno stranko, ki je dala prvemu mastno koncesijo za kdove kaj. A ujeli so mesto miške prazen nič. Pri glasovanju o dvanajstih in o novih davkih so šli slepomišiti kdovekam po Beogradu, in bilo jih ni niti blizu, da bi podpirali opozicijo. Radikali so pobozali slepe miši in so radi tega prodrli s svojo postavko.

Slepe miši so bile vendarle ujete pri predlogu, ki ga je stavil poslanec Vesenjaj radi odplačila zemljarine in osebne dohodnine s kuponi vojnih posojil bivše Avstro-Ogrske. In slepe miši so pričele lizati radikalom roke in šepetati: z vami smo, z vami, ker ste nas vendarle ulovili. In tako je propadel pravični in pametni predlog poslanca Vesenjaja. Demokrati so glasovali za nove davke; glasovali so za tlako, za dvanajstine, in to samo radi tega, ker po njihovem lastnem prepričanju ni na svetu Jugoslavije, ampak je samo srbski narod, in naj vsa državna bremena nosijo prečanski kraji.

In slepomišijo dalje in bodo slepomišili še naprej. Saj vedo, da na tak način niso odgovorni za ničesar, kar se dogodi v naši državi. Lepo imajo oči zavezane, in radikali jih lahko ulovijo, kadar hočejo in kadar jih potrebujejo za svoje predloge. Saj vedo, da slepe miši komaj čakajo, kadar jim snamejo radikali robce z oči. Rokco jim podajo, in nič več ne bodo skregani in se ne bodo kujali nič več. Tudi v kot ne pojdejo več; še celo prsta ne bodo vtaknili v usta nič več. Rajši bodo hrustali lepi, masleni kruhek, ki ga jim utaknejo radikali v usta za to, da se ne bodo kujali in cemerili. — Otroci in lepo otroško slepomišenje! Kdo ga pač ne pozna?

J. V.

Dnevne novice.

Seja vodstva SLS za celo Slovenijo se vrši v nedeljo dne 8. julija v Celju. Začetek ob 9. uri predpoldne. Kdor od članov vodstva pomotoma ne bi dobil vabila, naj se oglasi v tajništvu SLS.

Vladno brezbriznost za trgovsko in obrtno šolstvo je grajal poslanec gospod Zebot v skupščini: Enako, kakor trgovski šoli v Mariboru, se godi tudi trgovskim šolam v Celju, Ptuj in drugih mestih. Vlada je lansko leto črtala velike kredite za vzdrževanje teh zavodov. Kakor se mi je poročalo, se hoče tudi v prihodnjem budgetu za leto 1923-24 črtati prepotrebne kredite za vzdrževanje teh trgovskih in obrtnih šol. Imam tukaj poročilo iz Ljubljane, ki pravi, da je bil nek gospod tu v Beogradu, ki se je zanimal za te stvari in reklo se mu je, da bodo za te naše šole določeni tisti krediti, kakor lansko leto. To se pravi, da se nam bodo dali krediti, ki nikakor ne zadoščajo, da bi se mogli ti zavodi razvijati, ampak, ki pomenijo zanje počasno smrt, da naš narod izgubi šole, katere tako nujno potrebuje. Vlada pozna samo objube! Povdarjam, da so morale trgovske šole v Mariboru, Celju in drugih mestih lansko leto odkloniti po 60 do 70 učencev, ki so se priglasili in to samo radi pomanjkanja prostorov in radi pomanjkanja kreditov. Mi imamo v Ljubljani takozvano zadružno šolo. Vi veste, da je zadružništvo ne samo pri nas v Sloveniji, ampak da je zadružništvo tudi v vaših krajih krvavo potrebno, potrebno tako, kakor slepcu pogled. Naša zadružna organizacija, Zadružna zveza je osnovala v Ljubljani že pred več leti lastno zadružno šolo s svojim denarjem in z denarjem, ki ga je dobila od raznih korporacij in privatnikov. To zadružno šolo je podpirala tudi naša prejšnja avtonomna pokrajinska uprava. Sedaj pa, ko smo prisili za to šolo za drž. prispevek, pa vlada za vzdrževanje zadružnih šol nema pare. Imamo še razne druge pritožbe glede šolstva. Tako na primer, da so se v budgetu črtale podpore za udeležence raznih ekskurzij, za udeležence raznih poučnih tečajev, za izdajanje slovenskih trgovskih in poslovnih knjig itd. Vse to se je črtalo in tudi v naknadnih in izvanrednih kreditih ni dovolj kreditov za te prepotrebne stvari v Sloveniji. Mi bi potrebovali posebno sedaj, ko je trgovina z vinom in lesom zastala v škodo državne blagajne, zaostala v škodo naroda samega, tečaje, na katerih bi posebni strokovnjaki poučevali narod, kako naj se vrši trgovina z vinom v inozemstvu, kako trgovina z lesom, ki ga naša domovina obilno proizvaja. Vi v centralističnem Beogradu imate gluha ušesa za take potrebne stvari. Konstatiram, da se je moralo lansko leto vsled ukinjenja kreditov pri nas v Sloveniji izmed 45 obrtno-nadaljevalnih šol zapreti 12 takih zavodov, ker občine niso imele denarja, druge korporacije tudi ne, država, ki je po zakonu dolžna skrbeti za vzdrževanje teh šol, ki je pa dala tako malenkostne kredite, da se je moralo 12 zavodov zapreti. In vladna večina odobrava tako postopanje vlade! Kakor sem informiran, se hočejo tudi v bodočem proračunu za leto 1923-24, tako je izjavil referent v ministrstvu prgsвете, brisati one postavke, ki so potrebne za vzdrževanje teh šol v Sloveniji.

Stipendij za slušatelje trgovskih šol v inozemstvu. Naša država še ni ustanovila dovolj potrebnih višjih šol za izobrazbo trgovskega in obrtniškega stanu. Zato morajo naši mladi ljudje, ki se posvete trgovskim in industrijskim poklicem, obiskovati višje trgovske šole v inozemstvu. Tako na primer imamo na Dunaju mnogo naših trgovskih dijakov, ki posejajo takozvano «Hochschule für Welthandel». Poslanec Zebot je v parlamentu izjavil, da imamo tam nad 300 dijakov, med temu tudi veliko Slovencev. Kar moram javno pribiti tu v parlamentu je to, da se dajejo podpore in stipendije dijakom, ki prihajajo iz juga, od naših dijakov, razun enega, nobeden ne dobi podpore. Tudi tu se dela z dvojno mero! Mislim, da vi sami, ki hočete razvoj naše trgovine in industrije ubiti, ne morete odobravati tega, da se talentiranemu slovenskemu narodu, da se talentiranim slovenskim dijakom ne da tega, kar se daje drugim.

Atentatorja Milutina Rajiča, ki je streljal na Pašiča, ko že predali sodišču, ker je policija dovršila predpreiskavo. Za Velehrvata, federalista, separatista se ga ni dalo napraviti in sedaj se po Beogradu samo še govori, da mora biti atentator član nekega «revolucionarnega komiteta», ker so Pašič in še nekateri drugi radikali dobivali zadnji čas grozilna pisma iz Beograda. To bi bilo lahko mogoče, saj je Beograd znan po raznovrstnih zarotniških družbah, ima celo v vojski «črno» in «belo» roko ter je že od nekdanj torišče najrazličnejših napadov. Hrvati in Slovenci še nismo ubijali kraljev, kraljic in državnikov, ker se branimo atentatorskega kulta, ki je postal v Beogradu celo Pašiču nevaren. Kaj bi se potem šele Radiču zgodilo, če bi tja prišel, ko pišejo fašistovski listi: «Radič mora da padne» in ko v Beogradu zadnji čas že ni slišati živjivo-klica na Pašiča brez pristavka: Dolje Radič! Politična strast, ki se je pogubonosno razpasla po Srbiji, se kaže tudi v tem, da se tam vpije: Dolje Hrvati — dočim Radič, če še tako zmerja beograjsko vladno in oblastnike, vedno zakliče: Živel srbski narod, živel srbsko seljaštvo!

Evharistični kongres v Zagrebu. Z ozirom na «Ur. list lavantinske škofije» 1923, št. IV, in na tozadevno objavo v «Straži» št. 69 z dne 20. junija t. l., proši pripravljalni škofijski odbor vse č. župnijske urade, naj nemudoma — zadnji termin je 8. julij — potom kn. šk. konzistorija poročajo, koliko župljanov in kateri se udeležijo kongresa v Zagrebu, iz katere postaje se odpeljejo, koliko udeležencev želi prehrano, obed ali večerjo ali oboje, in koliko dni, koliko privatno stanovanje in koliko dni. Obed stane 13 din., s pečenko 23 din. Večerja 10 din. Privatno stanovanje za dan 100, 80 ali 50 din. Prijava je nujna zaradi posebnega vlaka. Skupna stanovanja bodo v mestnih in državnih šolah. Vlak bo odhajal ali v soboto zjutraj ali v nedeljo zjutraj in se združi z ljubljanskim vlakom. Slovenci prirromajo istočasno v bratski Zagreb!

Mladeniški tabor za Dravsko polje. V nedeljo, dne 15. julija se priredi ob lepem vremenu v Sentjanžu prvi veliki mladeniški tabor za celo Dravsko polje. Vodstvo tabora je prevzela iz posebne naklonjenosti Kat. omladina v Mariboru, ki bo nastopila z vsemi tremi godbami, pevskim zborom in lahko atletiko. Spored: Ob 9. uri sprejem mladeničev iz sosednih župnij, ki se bodo pravčasno javili župnemu uradu v št. Janžu; ob pol 10. uri slavnostni govor (p. Pavel Potočnik) s sv. mašo; ob pol 2. uri nagovor in pete litanije. Po cerkveni pobožnosti skupni obhod na zborovalni in veselični proslor, kjer bodo govori različnih zastopnikov, deklamacije, petje, sviranje godbe in prosta zabava z ribolovom, ameriškanskim zaporom itd. Vsi pošteni mladeniči celega Dravskega polja prihitite v prav obilnem številu na prvi mladeniški tabor, da si začrtamo smernice za nadaljno uspešno delovanje v svojo in naroda korist! Na veselo svidenje!

Aktivni in rezervni častniki. Pisali smo že, kako novi vojaški zakon omalovažuje rezervne oficirje, pripomniti je pa tudi treba, da z njim tudi aktivni od podpukovnika navzdol ne morejo biti zadovoljni. Prvič velikanska razlika med osnovno plačo pukovnika in podpukovnika: pukovnik dobi 30.000 din. letno, podpukovnik pa samo 12.000 din., drugič pa povišanja. Dolgo je vladal v tem pogledu največji nered, sedaj pa, ko se je vse nekako uredilo, pa pride novi zakon, ki onim, ki so že na vrsti, povišanje kar pred nosom odreže ter napravi novo zmedo. Z rezervnimi oficirji pa postopa novi zakon kot da bi bili odveč v vojski, ljudje nižje stopnje, v vojni pa navadni «Kanonenfutter.» Za službo na orožnih vajah in celo v vojni daje novi zakon rezervnim oficirjem golo plačo brez vseh doklad in tako ima naša inteligenca, ki je dosegla čin rezervnega častništva, z novim vojaškim zakonom določen še poseben kuluk. Pri prevzemanju rezervnih oficirjev iz bivše avstro-ogrške vojske so se godile velike krivice. Oni, ki so bili dolga leta v ujetništvu ali pa preganjani in zapostavljeni, so bili sprejeti v čin, ki so ga imeli poprej in so še danes podporočniki in če pridejo v vojno službo, bodo pod komando nezrelih mladeničev kakih 20 let. Novi vojaški zakon teh krivic ne odpravlja, ampak kopiči nove in še hujske.

Mariborski ljudski oder v Rogoški Slatini. Kakor smo že poročali, nastopi Ljudski oder v nedeljo, dne 8. julija t. l. ob pol 21. uri v Zdraviliškem domu v Rogoški Slatini. Uprizoril bo tridejansko Halbejevo ljubezensko dramo «Mladost» in nudil tako gostom zdravilišča kot tudi okličanom brezdomnomu mnogo umetniškega užitka. Mladini izpod 16 let vstop ni dovoljen.

Ti spadajo v blaznico. «Narod» poroča, da je imela Orjuna v Ljubljani minulo nedeljo zopet svoj cirkus z razvitjem dveh orjunskih praporov. Ob tej priliki so se delili zelene zmaje med najbolj pretepaške orjunce. «Narod» poroča da je pri razvitju praporov vzbujal

največjo pozornost orjaški četaš Pavlovič, ki je bil oborožen od pet do temena in je prihitel v Ljubljano iz Mostarja. Ako trezen in pameten človek čita opise orjunskih slavnostnih prireditvah, potem mora priti do prepričanja, da je naša napredno nacionalistična inteligenca popolnoma ponorela. Sedaj pod svobodnim jugoslovanskim solncem pa hodijo orjunski Goljati po Ljubljani oboroženi od pet do temena. Če bi človek ugledal tako oboroženo orjunsko pošast kje krog pusta na ulici, bi mislil, da gre za kako bolj surovo prikrojeno pustno šalo, a da se kaj takega zgodi v juliju in pri belem dnevu, potem pa smo lahko uverjeni, da spadajo naši orjunski nacionalisti vsi v blaznico.

Po Vojvodini zapirajo sodnije. Razkroj sodstva vzvzema po Vojvodini vsled zanikernosti beograjske vlade že najširše dimenzije. V Senti, Velikem Bečkerek in Beli Cerkvi so sodnije že ustavile svoje delo ter ni nobenega sodnika več. Večina se je zatekla v privatne službe, ker v državni ni bilo več obstanke in ker je bila vlada za vse prošnje in pritožbe gluha in nema. Mnogi so službo tudi zapustili, ker so spoznali, da se vse utaplja v korupciji. Znan je iz Vojvodine slučaj predsednika okrožnega sodišča, ki je po kaznjencih dal izdelati celo zalogo pohištva ter jo prodajal, in ki je tudi pravico ter rzsodbe izrekal po višini denarnih zneskov, katere so mu dajali obdolženci. Tega sodnika niso zaprili, preiskava že dolgo «teče» in sedaj, ko si le misli, da bi znalo kaj izteči, prosi za potni list v Švico. Ga bo najbrž tudi dobil in tako ni čuda, da pošteni in pravi sodniki nočejo služiti pod takimi predsedniki in pod tako upravo. Ljudstvo je silno razburjeno, Beograd se pa za vse to ne zmeni, ker imajo glavno besedo oni, ki mislijo, da pravdi zadostuje bajonet.

Hitrost pošte. Dne 1. junija leta 1919 je poslal Niko Nikovič, trgovec iz Risna (Boka Kotorska), po pošti 70000 K iz Melencev (Vojvodina) v Kotor Srbski hranilnici. Od tega časa pa do danes še ni hranilnica tega denarja prejela, niti ga je pošta vrnila Nikoviču. Trgovec je že večkrat potoval osebno, ker vse prošnje niso nič zalegle, k ministru za pošto, ki mu je vsakokrat obetal, da bo zadevo uredil. Seveda je takoj nato celo stvar pozabil. Ker ga ta potovanja že več stanejo, kakor je vreden denar, ki ga je poslal po pošti, se je trgovec mirno udal v svojo usodo ter čaka raje doma, da denar morda res enkrat pride.

Poštna pooblastila. V smislu določil novega poštne pravilnika so vsa poštna pooblastila, katere so bila izdana pred 1. januarjem 1922 neveljavna. Kdor ima na pošti položeno tako pooblastilo, mora prositi pismeno za obnovitev pooblastila. Prošnja mora biti kolekiovana. Za vsako pooblastilo je treba plačati tudi še posebno poštno pristojbino za shranjevanje; ta pristojbina znaša za pooblastila, ki veljajo samo za enkrat ali za dobo 14 dni 50 para, za vsa druga oblastila pa po 2 dinarja za vsako kalendarsko leto. Da ne bode zastoja in neprilik pri dostavljanju poštnih pošilk, naj stranke, katere imajo izdana pooblastila pred 1. januarjem 1922 ista takoj obnove. Pošta Maribor I.

Pogreša se desetletna deklica Terezija Gunzek iz Laške vasi pošta Store. Od doma je šla 28. junija in se ni več vrnila. Deklica je močne postave, rumenih las, oblečena je v temno obleko z belimi pikicami. Kdor bi kaj vedel o njej, naj blagovoli sporočiti župnemu uradu v Teharjih.

Iz Maribora.

Prepotrebna trgovska šola in nepotrebno Voglarjevo učiteljske v Mariboru. Gospod poslanec Zebot je ostro grajal vlado radi zapostavljanja slovenske trgovine in obrti ter je tudi takole vsporedil ta dva učna zavoda v Mariboru: V Mariboru, Celju in drugih mestih imamo trgovske šole, ki jih je ustanovil pravzaprav narod sam s prostovoljnimi prispevki okrajnih zastopov, občin, trgovskih gremijev in zadrug ter s prispevki avtonomnih korporacij. Narod je osnoval v Sloveniji take šole, da se naša mladina trgovsko izobrazbi in se dvigne na višek, ki je potreben za povzdigo naše trgovine in obrti. Ko je pozneje država prevzela upravo teh šol, smo videli, da so se lansko leto črtali najpotrebnejši krediti za te zavode. Tako vidimo, da se je črtal za mariborsko trgovsko šolo kredit za honorarje profesorjem, črtala se je svota za kurjavo in razsvetljava zavoda. — (Jakob Vrečko: Zakaj se ne črtajo davki v Sloveniji?) Djaki so morali po zimi sedeti v nezakurjenih prostorih, po zimi, ko je dan kratek, so morali sedeti v prostorih, ki niso razsvetljeni. Gospodje in vi se še čudite in nam zamerite, ako zahtevamo avtonomijo. Storimo to, ker vidimo, da centralizem črta celo take stvari, ki so za nas življenjskega pomena. Poleg mariborske trgovske šole, bi se dotaknil še nekega drugega vprašanja. Mariboru je vsilila demokrasko-radikalno-samostojna vlada nek šolski zavod, ki ga ne potrebujemo in ki ga odklanjamo. Ta šolski zavod je žensko učiteljske v Mariboru. V Sloveniji imamo prebitek učiteljskega naraščaja, posebno pa ženskega. Danes vidimo, da učiteljice pri nas ne dobe več mest. Prejšnja demokrasko radikalna vlada pa ni imela nujnejšega posla, nego da je znanemu demokraskemu partizanu dala mesto ravnatelja. Osnovala je nepotrebni šolski zavod, nepotrebno žensko učiteljske. V Mariboru imamo staro moško učiteljske in izvrsten zavod šolskih sester, ki zadostujeta vsem zahtevam Slovenske štajerske. Toda ker se je nek gospod proslavil v demokraski stranki kot agitator, so mu hoteli dati nagrado in poklonili so mu mesto ravnatelja na tej šoli, kjer je vzdrževal strankino pisarno. In glejte, ta šola, ta zavod je sedaj kriv, da se vzamejo krediti za bolj potrebno trgovsko šolo. Oni zavod, ki so ga osnovali gospodje demokrati za svojega parti-

zana, profesorja Voglarja, je zasedel prostore, ki pripadajo trgovsko-obrtni šoli, tako, da se danes trgovska in obrtna šola borita za lokale. Zahtevam v imenu našega kluba, v imenu vsega našega naroda, naj se nam raje preskrbe krediti in prostori za trgovsko šolo, nego za nepotrebno učiteljske, ki se je ustanovilo samo v partijske svrhe, ki pa je popolnoma nepotrebno.

Sestanek krščansko mislečega delavstva iz Maribora in okolice se vrši v petek, dne 6. julija ob pol 7. uri zvečer v Lekarniški ulici. Na sestanku bo poročal g. poslanec Fr. Žebot. Vse krščansko delavstvo je vabljenno na ta sestanek.

NEREDI V MESTNI KLAVNICI IN NAŠA STRANKA.

Zadnji teden so prinesli razni demokrati in socialistični listi dolga poročila o velikih neredih v mariborski klavnici in o ravnatelju Kernu. Koliko je na teh neredih resnice, ne vemo, ker nimamo poročila preiskovalne komisije, na Bahunove opise v socialističnih listih pa seveda ne damo ničesar. Bahun hoče v svojih listih s temi neredi spraviti v zvezo tudi našo stranko in g. dr. Leskovarja. Pa ne bo šlo očka Bahun! Če so v klavnici res neredi, nima ne stranka in ne dr. Leskovar z njimi ničesar opraviti. Res je, da je dr. Leskovar leta 1920 kot vladni komisar pred veliko železničarsko stavko kupil nekaj svinj in sicer radi tega, da bi Maribor za časa stavke ne bil brez masti in mesa, res je, da je vsled padca cen občina imela pri tem tudi nekaj izgube, kar se ni prikrivalo in je bilo znano javnosti že cela tri leta, vse drugo pa je gola laž Bahuna in njegovih časopisov. Svinje je dr. Leskovar zapovedal prodati, ta prodaja pa se ni več izvršila pod dr. Leskovarjem, ampak se je izvršila — ako se je to sploh zgodilo — pod njegovim naslednikom dr. Poljancem. Sicer pa naj naši čitatelji o tem izvejo za resnico sami iz naslednjega dr. Leskovarjeve izjave:

IZJAVA.

V najnovjšem času so se objavila v raznih listih poročila o neredu v mestni klavnici ter se spravila mene v zvezo s temi nerednostmi. Na prvi pogled se vidi, da piscu in inspiratorju dotičnih notic ni toliko na tem, da bi nered odpravil, ampak, da bi me pred javnostjo oblatil. Radi tega ugotavljam sledeče:

Z zatrjevanimi nerednostmi v klavnici nisem v nikaki neposredni in tudi ne v posredni zvezi. Res je, da sem kupil in dal zaklati leta 1920 kot vladni komisar mesta Maribor 40 prašičev. To sem storil neposredno pred izbruhom železničarskega štrajka, ker se je bilo bati, da ostane mesto brez mesa. Energičnemu nastopu takratnega ministra dr. Korošca se je posrečilo, da je štrajk v kratkem času zlomil. Vsled tega tudi ni prišlo do obče s strahom pričakovane krize v prehrani prebivalstva, — nasprotno so cene po zlomljenem štrajku rapidno padale, — in meso bi se dalo prodati le z znatno izgubo. Radi tega se je po nasvetu merodajnih činiteljev s prodajo čakalo, toda cene mesu so vedno bolj padale. Da se občina izogne večji izgubi, sem naročil ponovno ravnatelju mestne klavnice g. Kernu, naj skuša to meso prodati, ako ne drugače, v inozemstvo, pri čemer pripominjam, da so bile takrat izvoznice že zdavnaj ukinjene in da se torej ne more govoriti o kaki izvoznikarski zadevi. Neposredno pred mojim odstopom, začetkom leta 1921 se mi je predstavil neki kupec, — ime mora biti v uradnih spisih, — ki je stavil za takratne razmere lepo ponudbo. Jaz sem kot vladni komisar ponudbo sprejel s pristavkom, da se sme dotičnemu meso izročiti še le tedaj, ko bo kupnina plačana, oziroma vsaj brez dvoma zasigurana. Da li se je ta kupčija izvedla ali ne, mi ni znano, ker sem odstopil in je posle prevzel g. vladni tajnik Poljanec. Vem le toliko, da je pozneje po mojem odstopu tudi o tej kupčiji napravil gospodarski urad končno poročilo in obračun, tako, da sem bil do danes prepričan, da je cela zadeva že zdavnaj urejena.

To je gola resnica v tej zadevi, kolikor se tiče moje osebe. Kar sem storil, sem storil v najboljši veri za dobrobit mestnega prebivalstva, da bi ga obvaroval pred prehranjevalno katastrofo.

V Mariboru, dne 3. julija 1923.

Dr. Josip Leskovar.

Ze začenjajo. Doslej smo imeli v Mariboru Glasbeno Matico, ki je veljala in bila članska v javnosti kot strogo kulturna organizacija, ki se ni udeležila politiki. Ta politična brezbarvnost ni več po godu policajdemokratom in «Jutro» od torka je že dregnilo v gnezdo Matice, ko piše: Ako Glasbena Matica ne bo res na višini umetnosti, naj naši ljudje raje skrbje, da bo imel Sokol primeren pevski zbor, ki bi ga tolikokrat rabil na svojih prireditvah v Mariboru in na deželi. Sploh pa Sokol ne sme prepuščati mesta nasprotnikom. Več ekspanzivnosti in borbenega duha v naše vrste! Čemu bi tudi mi ne imeli svoje godbe itd.? In kje je naš dom? Za to pa: Koncentrirajmo svoje sile, proč z brezbarvno limonado! — Ali z drugimi besedami: demokratični mladini bi radi začeli rušiti nadstrankarski temelj. Matice in bi jo radi zaslužili Sokolu in Orjuni. Demokratije so pač doslej le vedno razdirali. Beležimo medvrstni napad na Glasbeno Matico od strani «Jutra» radi tega, da ne bo kedo rekel: Klerikalci so se obregnili prvi ob to dosedaj izključno kulturno ter nadstrankarsko ustanovo, ki pa je po mnenju «Jutra» «brezbarvna limonada».

Orjunska deteljica pod ključem. Paviljon pri Črnem orlu na Grajskem trgu je nudil dne 2. t. m. med pol 9. in 9. uro tale portret orjunske kulture: Pri eni mizi je sedel železniški revident Johann Škerjanitz v družbi prometnega revidenta Bačnika in seve je bil zraven tudi neizogibni orjunski pretepač Vuga. Ta orjunska deteljica je bila po napredni navadi pijana in je psovala g. policijskega šefa Kerševana, grozila gostom z bombami in sploh so hoteli miroljubni gostje poseči že po samopomoči, da se rešijo psovanja ter groženj teh pijanih orjunskih surovin. Slednjič je bilo

orjunskih psov ter groženj dovolj g. Kerševanu in je šel po policijo, ki je aretirala deteljico in vtaknila vsacega v posebni zapor pri «Grafu». Aretacijo teh pijanih orjunskih divjakov je občinstvo spremljalo z navdušenimi klici na g. Kerševana in vsak je zadovoljno vzdihnil: Hvala Bogu, sedaj bo zopet vsaj za nekaj dni mir po mariborskih ulicah, gostilnah in kavarnah. Iz policijskih zaporov bodo ti divjaki prepeljani v jetnišnico in bodo ostali v preiskovalnem zaporu dokler jih sodišče ne bo obsodilo. Policija je tokrat z aretacijo glavnih orjunskih pretepačev storila celotni mariborski javnosti veliko uslugo. V Mariboru smo imeli v nedeljo zlet delavskih slojev, a so se vsi izletniki obnašali mirno in dostojno in niti enega incidenta ni bilo. Kakor hitro pa poletita kam Sokol in Orjuna, kjer je organizirana napredna inteligenca od ministra Kukovca pa do cerkvenega roparja Štoke, pa imamo pretepe med brati Sokoli, ki se vezbajo v bratskih klofutah po sokolskih obrazih in pa orjunsko izzivanje, ki se zaključuje z aretacijami. Da, da, priprosti delavec in kmet prednjačita danes v «svobodni» Jugoslaviji daleč — daleč pred naprednim inteligentom, katerega naprednost so: alkohol, preprij, zaušnica, revolver in nočevanje pri «Grafu». Za zgoraj omenjeno in aretirano orjunsko deteljico se bo zopet potegnil pri predsedniku okrožnega sodišča g. minister dr. Kukovec, ker omladinci kot nad 50 letni pretepači: Škerjanc, Bačnik in Vuga so njegova omladina.

Sedaj bo imel dovolj časa. Tedaj, ko so spustili iz preiskovalnega zapora radi napada na Cirilovo tiskarno dne 18. marca mariborske orjunce, je pozdravil te mučenike pred vrati jetnišnice železniški poduradnik, orjunc in sokolček znani Pepček Hren, znan pod imenom Brenclj. Pepi Hren je brat Vikija, ki je obtožen napada na Cirilovo tiskarno, toliko v orijentacijo za javnost, da bo lahko presojala kulturno in moralno vrednost g. Pepčeka. Torej ta orjunski Demosten Pepi Hren že sedaj študira «veliki» govor, katerega bo govoril na Škerjanca, Bačnika in Vugo, ko jih bodo po mesecih spustili iz sodnijskih zaporov. G. Pepi bo imel tokrat za retorični študij dovolj časa. Okolica, ki pozna Pepčeka, je resnega mnenja, da se bo tudi on kmalu sprl s policijo ter paragrafi in se preselil med štiri samotne stene, med katerimi se je že vical njegov «mili» bratec Viki.

O izletu mariborskega Sokola na Pesnico na Petrovo je «Jutro» zabeležilo vse kulturne vrline tega polleta, niti ni pozabilo na brata Mermoljo, ki je pozdravil sokolske izletnike v imenu obmejnega Sokola. Samo na pečat in krono sokolskega izleta je nalašč pozabilo «Jutro» in ta je bil: brat Sokol Ščekič je zaključil tako lepo uspešni izlet s pretepom zastovonoše Volčiča v prostorih Narodnega doma v Mariboru. Konec vsacega sokolskega izleta so in ostanejo batine — med brati.

Umrli je v Mariboru v ponedeljek, dne 2. julija dopoldne, po dolgi in težki bolezni g. Franjo Jančar, lastnik hotela «pri zamorcu» v Gosposki ulici, star 54 let. Pokojnik je užival splošno spoštovanje daleč naokoli. Slovenska ljudska stranka zgubi z njim zvestega svojega volilca. Pri občinskih volitvah in pri volitvah v narodno skupščino je stal zvesto na naši strani. V njegovih gostilni so bili vedno na razpolago naši časopisi. Rajni je bil dobrega srca napram revežem in dobrodelnim ustanovam. Pogreb se vrši danes v sredo iz mrtvašnice na starem mestnem pokopališču. Blagemu možu večni mir in pokoj!

Nekaj statistike ob sklepu šolskega leta na drž. realki v Mariboru. Vpisanih učencev in učenk je bilo 457, od teh v prvem razredu 118. Ob koncu leta jih je še ostalo 434, od teh 28 učenk in trije zasebni učenci. Slovencev, Hrvatov in Srbov je bilo 361 to je 83.18 odstotkov, drugih Slovanov 7, Nemcev 64 to je 14.75 odstotkov. Po veroizpovedi je bilo katolikov 422 to je 97.23 odstot., 2 grško katoliška, 4 pravoslavni, 6 evangeljcev. Napredovanje: z odličnim uspehom 32 to je 7.37 odstot., z zelo dobrim spehom 1, z dobrim uspehom 238 to je 54.84 odstot. Razred je torej uspešno dovršilo 271 učencev to je 62.44 odstot. Ponavljalni ali razredni izpit iz enega ali dveh predmetov ima 121 učencev to je 27.89 odstot., nezadosten uspeh ima 30 učencev to je 9.21 odstot., od teh ima 6 zapustiti zavod, neredovana sta bila dva, eden je med letom umrl.

Ustanovitev I. citraškega kluba v Mariboru. Da se zbudi na naši severni meji zanimanje za citre, se je sestel pripravljalni odbor, ki si je nadel nalogo, da ustanovi v Mariboru I. citraški klub. Citer so že od nekdaj bile najlepša zabava v ožjem krogu ter so vsled tega postale zelo priljubljene; niso se pa še povzdignile do prave višine moderne glasbe. Za ustanovitev I. citraškega kluba so predpriprave že v polnem teku ter so tozadevna pravila oblastveno že odobrena. Tudi se že redno vrše vaje, tako da bo možno kmalu pokazati širši javnosti uspeh in namen kluba. Ustanovitveni občni zbor se vrši v ponedeljek, dne 9. julija 1923, ob pol 8. uri zvečer, v Gambričevi dvorani v posebni sobi s sledečim dnevnim redom: 1. Nagovor predsednika pripravljalnega odbora. 2. Prečitanje pravil. 3. Volitev klubovega vodstva. 4. Slučajnosti. Vsi igralci citer in prijatelji glasbe se s tem vabijo k ustanovitvenem občnem zboru, kjer se tudi lahko takoj podpišejo pristopnice.

Policijski uspeh. Pod tem naslovom smo v zadnji «Straži» objavili aretacijo nekega ključavničarja juž. železnice. Policija nas k temu obvešča, da je bila aretacija tega ključavničarja v zvezi z zasledovanjem velike vlomilske družbe, ki že dolgo časa ogroža Maribor.

Od otvoritve zasebnega učilišča Legat v Mariboru. Svečana otvoritev se je vršila v nedeljo dne 2. julija. Šolsko poslpje je bilo okinčano s cvetjem in zastavami. Prišlo je mnogo občinstva, med njimi mnogo šolnikov

in trgovcev. Tudi deželna vlada je bila zastopana in sicer po okrajnem glavarju g. dr. Lajšiču in šolskem nadzorniku g. Lichtenwallnerju. Oba gospoda sta se izrazila jako pohvalno in s priznanjem ter želela najboljši procvit in speh. Posebno pozornost v tem novem učilišču je našel novi oddelek s kopirnimi stroji, razmnoževalnimi stroji in aparati, kakor računski in drugi pisarniški stroji. Upoštevaajoč splošno željo, bode šola še enkrat razstavljena in sicer v nedeljo, dne 8. t. m. Vpisovanje za strojepisne tečaje dnevno v trgovini s pisalnimi stroji Legat, Slovenska ulica 7, ali v šolski pisarni, Vrazova ulica 4.

Radi nevarnosti stekline razglašala mestni magistrat: Ker se je zopet pojavil v mestu slučaj pasje stekline in so bile ugriznjene štiri osebe, se prebivalstvo opozarja na obstoječe odredbe strogega pasjega zapora s pripombo, da se bodo prestopki odredb pasjega zapora tako glede psov kakor tudi glede mačk najstrožje kaznovali.

Generalna vaja za «Mladost» se vrši v soboto, dne 7. julija 1923 ob pol 20. uri v Lekarniški ulici 6. K vaji se iskreno vabijo vsi ljubitelji dramske umetnosti in prijatelji Ljudskega odra.

Dušica.

Roman v treh delih. Angleški spisala B. Orczy. Prevedel Paulus.

22

Samotno, zapuščeno se je čutila sredi svojega neizmerne bogastva, sredi svojih angleških prijateljev, in srečna je bila, da je po dolgem spet videla obraz, ki jo je spominjal na prelepe dni v Parizu, ko je kot oboževana gledališka igralka kraljevala nad vsem, kar je bilo duhovitega in nadarjenega v Parizu in v Franciji. Ni opazila hudomušnega smehljaja, ki je za hip zaigral okrog tenkih Chauvelinovih ust.

«Ampak, povejte mi — kaj za Boga delate tu na Angieškem?»

Obrnila se je proti gostilni in Chauvelin je stopal poleg nje.

«Lahko bi zasukal vprašanje, lepa gospa, in bi rekel: Kako pa je z vami?»

«O — jaz?» je skomignila z rameni. «Jaz se dolgočasim, prijatelj! To je vse.»

Prišla sta pred hišo, pa Margareti se ni ljubilo nazaj k družbi. Večer je bil prijeten in našla je prijatelja, ki ga je obdajalo pariško ozračje, spominjal jo je na veseli Pariz, poznal je Armanda, z njim je mogla govoriti o prelepih minulih dneh —

Postala je pred vežo. Sem iz gostilniške sobe so doneli glasovi razigrane družbe, vrčki so ropotali po mizi in krozniki in vmes se je čul Percyjev brezdušni, trapasti smeh.

Chauvelin je stal poleg nje, njegove bistre, bledorumenkaste oči so počivale na njenem lepem licu, ki je izgledalo tako otožno-sladko v mehkem polumraku zgodnjega večera.

«Dolgočasite se —?» je dejal, potegnil tobačnico in izdatno ponovljal: «Neverjetno —! Ves iznenaden sem.»

«Res —?» je rekla veselo. «Mislila sem, moj dragi, mali Chauvelin, vi v svoji veliki bistrumnosti bodele sami prišli na to, da ozračje, sestavljeno iz megle in iz čednosti, nikoli ne bo ugajalo Margareti Justovici!»

«O jej!» je vzkliknil z zbadljivim obupom. «Torej tako daleč smo že?»

«Da — in še dalje!»

«Čudno —! Človek bi mislil, da bo za tako lepo žensko angleško podeželsko življenje še prav posebno zanimivo —.»

«Tako sem tudi jaz mislila. Toda — ali mi bodele verjeli, če vam povem, da včasih mine — ves dan! — pa ne srečam niti ene zapeljive zabave —.»

«Ni čuda torej, da se dolgočasi ženska, ki so jo nekdaj imenovali najduhovitejšo v vsej Evropi.»

Njen sladki, prijetno-otožni smehljaj je bil Chauvelinu plačilo za njegov ljubki poklon.

«Teško, zelo težko mi mora biti», je rekla hudomušno, «— sicer bi ne bila tako vesela, ker sem zagledala — vas.»

Ni hotel opaziti njene hudomušnosti.

«In že komaj par mesecev po tisti nesrečni ljubzenski predigri —.»

«Take ljubzenske predigre ne trajajo nikdar dolgo, moj dragi Chauvelin!»

Chauvelin je iznova segel po tobačnici. Zdelo se je vobče, da je bil zelo strastno vdan tej pregrešni razvadi, ki se je prav v tisti dobi silno razpasla, posebno po Franciji. Ali pa je morebiti s svojimi kretnjami le hotel previdno zakriti bistre, presunljive poglede, ki je z njimi bral obraz in dušo ljudi, s katerimi je imel opraviti —?

«Res ni čuda», je ponavljal svoj poklon, «če se dolgočasi najbistrumnejša žena v Evropi —.»

(Dalje prihodnjic.)

Nosite Dalma

kaučuk pete! **kaučuk potplate!**

Bolje i jeftinije od kože. **Elastično hodaње. Zastita protiv vlage.**

Pokusiti je treba razne vrste testenin «Pekatete.» Temu dišijo ene, drugemu druge, akoravno so izdelane vse iz enega testa.

Naznanilo.

Naznanjam, da se modpri v Ormožu na Glavnem trgu zraven sodnije novo opremljeno higijenično brivnico ter se cenj. običnstvu uljudno priporočam. 380
Joško Golob, brivec.

Kožarskega pomočnika

večšega posluževanja Bandmesser-Spaltmaschine za naj točnejše špaltanje govejih kož, po mogočnosti samca sprejme proti dobri plači in zasiguranemu stanovanju And. Jakil, tovarna kož in čevljev d. d., Karlovac, Hrvatska. 378

Izurjeno strojepisko sprejme okrajno glavarstvo.

SMEV, tvornica strojeva, Bje lovar, potrebuje za svoje li-varne več pomožnih delavcev s plačo po 4 din. na uro. Spособni in pridni delavci bi se lahko izobrazili za formerje na strojih ter bi lahko zaslužili na akord po 7 din. na uro. Nastop takoj. 370

Trgovskega vajenca sprejme takoj tvrdka

FRANJO RESNIK, Maribor—Krčevina.

Nadgeometer **ADOLF GÖTZL** obl. aut. civ. zemljemerec, **MARIBOR,** Aleksandrova cesta 55,

prevzema vse v svojo stroko spadajoče meritve, parcelacije itd. 382 3—1

Za birmance Velika izbira gotovih oblek po nizki ceni priporoča I. VEZJAK, konfekcija, Maribor, Vetrinjska ulica 7. 252

Širite „Stražo“!

+

Potrji po globoki žalosti naznanjamo, da je naša ljuba mati, tašča in stara mati, gospa

Marija Vidovič roj. Schlick
nadučiteljeva vdova

danes, dne 3. julija po mučni bolezn, previdena s tolažili sv. vere, v 71. letu v Gospodu zaspala.

Pogreb hode v četrtek, dne 5. t. m. ob pol 3. uri popoldne na mestnem pokopališču v Pobrežju. Maša zadušnica hode v petek, dne 6. t. m. ob pol 9. uri v župni cerkvi pri oo. frančiškanih.

Krčevina, dne 3. julija 1923.

Lizi Kreisler, Tilčka Majer, Anton, Ludvig in Ivan Vidovič, otroci.

Anton Majer, poštni kontrolor, Oskar Kreisler, sod. uradnik, zeta.

KUPUJE

se vedno le najboljše in najcenejše za domačo potrebo vsakovrstno manufakturno, kakor tudi tekstilno blago pri stari in zelo znani tvrdki

KAROL WORSCHÉ, Maribor, Gosposka ul. 10

Perje za postelje!

Oglasi v „Straži“ imajo najboljši uspeh!

Spodnještajerska ljudska posojilnica

v Mariboru, Stolna ulica šte. 6, r. z. z n. z.

obrestuje od 1. novembra 1922 navadne hranilne vloge, katere se zamore vsak čas dvigniti

po 5%

Vloge na trimesečno odpoved po 5 1/2%, večje in stalnejše vloge po dogovoru od 6% do 6 1/2%.

939

WALTER - MARTINY TORINO 500x100

„Svetla“

d. d.

PODRUŽNICA MARIBOR

Gosposka ul. 20. Telefon št. 133

Tovarniška zaloga polnogumijastih obročev, pnevmatik in vsake vrste tehniških gumijevih cevi, auto-delov in vsakovrstnega auto-materijala.

V centrali na razpolago: Stiskalnica za montiranje polnogumijevih obročev.

Velika zaloga elektro-materijala.

Zastopstvo svetovnih tovarn.

CENTRALA LJUBLJANA

Rimska cesta 2. Telef. 588 Hilšerjeva ul. 5.

PODRUŽNICE:

Dunajska c. 20. Mestni trg 25

ZAGREB BEOGRAD

Solidna in točna postrežba! — Cone brez konkurence!

Brez kisa! Brez sladkorja! Brez salicila!
sploh brez vsakega dodatka se lahko s

„REX“ konzervnimi steklenicami in aparatom 581 6—3

napravi brez truda vse vrste okusnih, zdravih in cenih domačih konserv. V «REX» vkuhane jagode, češnje, hruške, češplje, jabolka, sploh vse vrste sadja se hranijo pri neizpremenjenem naravnem okusu in največji zdravilni vrednosti, brez vsakega dodatka leta in leta. — Ravno tako se ohrani za nedogledni čas vsak drugi živež, posebno vse sočivje (fižol, grah itd.), meso, klobase, pastete, gobe, ribe in drugo.

Po tovarniških cenah priporoča

Ivan Kovačič, Maribor, Koroška cesta 10

trgovina stekla in porcelana na veliko in malo.

Velika zaloga vsakovrstnega stekla, šip, ogledal, porcelana in kamenine, sve-tilk, kakor vseh v steklarsko stroko spadajočih predmetov po najnižji ceni.

TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU

PRIPOROČA SLEDEČE MOLITVENIKE:

- a) *Za otroke*
 - Kvišku srca po Din. 27, 36, 39 in 40.
 - Rajski glašovi po Din. 38, 50 in 52.
 - Prijatelj otroški po Din. 650 in 750.
 - Ključek nebeški po Din. 20, 30.
 - Angelj varih po Din. 11.
- b) *Za odrasle*
 - Bogomila po Din. 15, 22, 25.
 - Pobožni kristjan po Din. 12.
 - Češčena Marija po Din. 14, 48, 60.
 - Marija varhinja po Din. 10, 36.
 - Sv. Alojzij po Din. 15, 34.
 - Nebesa, naš dom po Din. 42.
 - Skrb za dušo po Din. 15, 22, 30.
 - Sv. ura (velike erke) Din. 12, 15, 30.
 - Mali duhovni zaklad (velike erke) D 12.
 - Marija Kraljica po Din. 42.
 - Venec pobožnih molitev po Din. 40.
- Venec pobožnih pesmi Din. 13.
- Sv. Pismo, Evangelji in Dejanja apostolov po Din. 10.
- Kvišku srca! Pesmarica (zl. obr.) D. 15.
- Premišljevanja za celo leto I. in II. del, Din. 32.
- Družba vednega češčenja. 2 molitveni ur, Din. 3.
- Kratko navodilo za pobožnost M. B. Kraljice src Din. 5.
- Vir življenja Din. 18.
- Duša popolna Din. 20.
- Duša spokorna Din. 20.
- Bog med nami Din. 12.
- Večno življenje (rdeča obr.) Din. 24, (zlata obr.) Din. 33.
- Slava Gospodu Din. 18.
- Nebeška hrana I. in II. del Din. 15.
- Priprava na smrt Din. 16.